

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Wydział Socjologii i Pedagogiki

Kierunek: Socjologia

**Wizerunek kobiet w dyskursie prawicowym i
lewicowym – analiza postów polityków na serwisie
społecznościowym „X”**

Realizacja badań i opracowanie raportu:

Jakub Jakubiak,

Wiktoria Kanigowska,

Kacper Lewicki,

Zuzanna Michalak,

Anna Piskrzyńska

Raport przygotowany w ramach zaliczenia zajęć przedmiotu Projekt badawczy
pod kierunkiem dr hab. Emilii Paprzyckiej

Warszawa 2023

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
1. Konstruowanie wizerunku i roli kobiety w społeczeństwie – zarys problemu	8
2. Założenia metodologiczne.....	10
2.1. Przedmiot i cel badań	10
2.2. Pytania badawcze	10
2.3. Metoda i technika badań.....	10
2.4. Narzędzie badań i strategię analizy	11
2.5. Strategia doboru próby i realizacja badań	11
3. Charakterystyka materiału badawczego	12
4. Analiza wyników – wizerunek kobiet kreowany przez polityków prawicowych i lewicowych w serwisie społecznościowym X.....	13
(Anna Piskrzyńska)	13
4.1. Wizerunek kobiet proponowany przez polityków lewicowych(Wiktoria Kanigowska, Anna Piskrzyńska)	14
4.2. Wizerunek kobiet proponowany przez polityków prawicowych(Zuzanna Michałak, Jakub Jakubiak)	19
Wnioski (Kacper Lewicki)	24
Bibliografia.....	27
Aneks 1. Narzędzie.....	28

Wprowadzenie

Obserwując aktywność polityków na portalach społecznościowych, zauważamy, że zarówno politycy prawicowi, jak i lewicowi, konstruują wizerunek kobiet w kontekście swoich ideologii i wartości. Prawica często podkreśla tradycyjne role płciowe, przywiązując wagę do wartości rodzinnych i zachowania tradycyjnych norm społecznych. Wizerunek kobiety przedstawiany przez polityków prawicowych często jest związany z rolą matki i strażniczki wartości moralnych. Z drugiej strony, politycy lewicowi, dążący do równości i emancypacji, często koncentrują się na walkach z nierównościami płciowymi, promowaniu praw reprodukcyjnych i akcentowaniu roli kobiety jako niezależnej jednostki w społeczeństwie.

Przedmiotem zainteresowania w prezentowanych w raporcie badaniach uczyniono dyskurs na temat kobiet konstruowany przez polityków prawicowych i lewicowych. Politycy obu stron wykorzystują bowiem kwestie kobiece do realizacji swoich celów politycznych, czy to poprzez zakładanie programów wsparcia dla matek i rodzin, czy poprzez postulowanie reform legislacyjnych w obszarze praw reprodukcyjnych. Oba nurty polityczne starają się kształtować politykę wokół kwestii kobiecych.

W naszym badaniu będą analizowane posty polityków z prawicy i lewicy. Współczesna lewica tworzy ukształtowany historycznie stereotyp doktrynalny, którego głównymi założeniami są: idea równości społecznej, rola państwa w zakresie nierówności społecznych przez redystrybucję dochodu narodowego, społeczne uczestnictwo w zarządzaniu, kolektywny model konsumpcji oraz rola sektora publicznego w życiu społecznym, w szczególności w ekonomice. Natomiast współczesna prawica jest kojarzona przede wszystkim z konserwatyżmem społecznym, jako odpowiedzią na modernizacyjne tendencje po lewej stronie. Stereotyp doktrynalny prawicy odwołuje się do modelu społeczeństwa opartego na idei wolności jednostek, które tworzą społeczeństwa oparte na konkurencji w sferze politycznej i ekonomicznej.¹ Będziemy opierać się na postach polityków z następujących partii: Prawo i Sprawiedliwość, Konfederacja Wolność i Niepodległość, Nowa Lewica. Przy czym dwie pierwsze definiowane będą jako prawicowe, a ostatnia partia jako lewicowa. Jeżeli chodzi o poglądy prawicowe i lewicowe, to będziemy się skupiać na społecznych wymiarach tychże ideologii, oczywiście w kontekście wizerunku kobiet. Do poglądów lewicowych przede wszystkim należy równość to znaczy dążenie do niej oraz wiara w jej urzeczywistnienie, natomiast w przypadku prawicowych odrzuca się równość, jest ona niepotrzebna lub

¹ Sokół W. (2003), Klasyfikacja partii, [w:] W. Sokół, M. Żmigrodzki (red.), *Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienie teorii i praktyki politycznej*, s. 50-52, Lublin: Wydawnictwo Marii Skłodowskiej-Curie

niemożliwa do spełnienia²; tzn. zwolennicy lewicy uważają, że ludzie są raczej równi niż nierówni, a zwolennicy prawicy odwrotnie. Ideologia lewicowa zakłada również, że źródła tych nierówności mają charakter społeczny, dlatego też można podjąć działania im przeciwdziałające. Prawicowa jednak zakłada, że nierówności mają charakter przyrodzony, stąd też nie jest możliwa ich całkowita eliminacja. Człowiek prawicy kładzie nacisk na przeszłość oraz tradycje, natomiast człowiek lewicy na emancypację. Lewice często utożsamia się z działaniami reformatorskimi, z postulatami nieraz radykalnych zmian, prawicę natomiast z ruchem zachowawczym, konserwatywnym, zamkniętym na zmiany³.

Będziemy również poruszać kwestię nastawienia polityków wobec prawa kobiet do aborcji, czyli zamierzonej procedurze lub działaniu mającego na celu zakończenie ciąży przed jej naturalnym urodzeniem. W Polsce aborcja jest legalna tylko w przypadku dwóch przypadkach: gdy ciąża jest efektem czynu zabronionego (np. gwałtu lub kazirodztwa) oraz gdy ciąża zagraża życiu lub zdrowiu kobiety; w każdym innym wypadku jest ona karana pozbawieniem wolności⁴. W badaniu będziemy też analizować to jak widziana jest kobieta w kwestii przemocy domowej, to pojęcie będziemy rozumieć jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody⁵. Skupimy się również na problemie gwałtu, który będziemy rozumieć jako stosunek seksualny przy użyciu siły lub groźby bez zgody drugiej osoby, czego oskarżony o ten czyn jest świadomy, bądź nie zważa on na zgodę lub jej brak.⁶ W naszym projekcie będziemy również analizować podejście oraz jak definiowany jest feminizm, którego definicja obejmuje doktrynę równych praw dla kobiet, jak i ideologię społecznych przeobrażeń, których celem jest nie tylko społeczna równość, ale także powstanie świata, w którym byłaby równość prawna, społeczna i polityczna zarówno dla kobiet jak i mężczyzn.⁷ Mówiąc o równości, skupimy się również jak rozumiana jest przez polityków sprawa równouprawnienia, czyli stan, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się taką

² Patkowska - Pająk B. (2010), *Wymiar lewica-prawica w Polsce - podziały ideologiczne w polskim społeczeństwie*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM w Poznaniu

³ Filipczak - Białkowska A. (2021), *Od prawicy do lewicy. Struktura ideologiczna polskich partii politycznych w latach 2015–2017*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

⁴ Kodeks karny, Art. 152.

⁵ Jedlecka W., *Formy i rodzaje przemocy*, Uniwersytet Wrocławski

⁶ Rode D., *Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie : charakterystyka sprawców*, Uniwersytet Śląski

⁷ Kostrzewska D. *Działalność ruchów kobiecych w sieci – cyfrowe oblicze polskiego feminizmu*, Przegląd krytyczny 2020

samą wartość społeczną, równe prawa i obowiązki, a także równy dostęp do zasobów społecznych (np. usług publicznych, rynku pracy).⁸

Celem prezentowanych w raporcie badań było rozpoznanie różnic w dyskursie dotyczącym wizerunku kobiet proponowanym przez polityków o dwóch przeciwnych profilach ideologicznych - lewicowym i prawicowym, obecnych we wpisach na internetowym portalu społecznościowym „X” (dawniej Twitter) w latach 2013-2023, a przedmiotem badań była analiza dyskursu w ujęciu tych różnic.

Serwis społecznościowy „X”, dawniej Twitter to założona w 2006 roku przez Jacka Dorsey, Ev Williamsa, Noah Glassa oraz Biza Stone’a platforma mikroblogowa pozwalająca komentować wydarzenia w czasie rzeczywistym za pomocą krótkich wpisów (tweetów).⁹

Kluczowymi pojęciami w naszym projekcie było pojęcie dyskursu i wizerunku. Dyskurs odnosi się do sposobu, w jaki ludzie wyrażają swoje poglądy, przekonania, wartości oraz sposobu, w jaki te treści są przekazywane i rozpowszechniane. To swoisty zestaw zasad, norm i konwencji, które kierują procesem komunikacji na temat określonych kwestii. Poglądy, przekonania i wartości, będące fundamentem dyskursu, są indywidualnymi lub zbiorowymi wyobrażeniami, które formują się w umysłach ludzi i mają wpływ na ich sposoby myślenia, działania oraz podejście do różnych sytuacji. Sposób przekazywania tych treści w ramach dyskursu może różnić się w zależności od kontekstu społecznego, kulturowego, politycznego czy naukowego. Zazwyczaj obejmuje to używanie określonego języka, terminologii i stylu komunikacji, który odzwierciedla normy przyjęte w danej społeczności czy grupie ludzi¹⁰. Analiza dyskursu skupia się na badaniu językowych i retorycznych aspektów związanych portretem. Wizerunek definiujemy jako „zbiór znaczeń, na podstawie których dany podmiot jest znany i za pomocą których ludzie go opisują, zapamiętują i odnoszą się do niego”.¹¹

⁸Piotrkowska J., Siekiera A., Sznajder A., (2016) *Jak realizować zasadę równości szans kobiet i mężczyzn w projektach finansowanych z funduszy europejskich 2014-2020*

⁹ Chada S., Kaliszewski A., Lipińska B., "Twitter", *Przewodnik po social media w Polsce 2019/2020*, iab Polska 2019, 37, dostęp: 25.11.2023, <https://iab.org.pl/wp-content/uploads/2020/01/IAB-Przewodnik-po-Social-Media-w-Polsce-2019-2020.pdf>.

¹⁰ Sztompka P., *Słownik Socjologiczny 1000 pojęć*, Znak Horyzont, Kraków 2020

¹¹ Dowling, G.R. (1986), *Managing your Corporate Images*, "Industrial Marketing Management", Vol. 15.

1. Konstruowanie wizerunku i roli kobiety w społeczeństwie – zarys problemu

Wizerunek kobiet, stanowiący nieodłączną część naszej kultury, jest jak barwna tkanina tkana z wątków tradycji, społecznych oczekiwań i dynamicznych zmian. Od zarania dziejów kobiety pełniły kluczową rolę w społeczeństwach na całym świecie, ale ich obraz ewoluuje wraz z postępem społecznym, gospodarczym i kulturowym.

Historia wizerunku kobiet ukazuje nam różnorodność norm społecznych i oczekiwań, które były nałożone na przedstawicielki płci żeńskiej w zależności od epoki i kultury. W starożytnej Grecji kobieta miała ograniczone prawa, także w rodzinie. Obowiązywał ją zakaz opuszczania rodzinnego domu aż do momentu zamążpójścia. Gdy odbył się już ślub, rola wybranki sprowadzała się do prowadzenia domu, wyrobu tkanin czy wychowania dzieci. Tradycja judeochrześcijańska traktowała kobietę jako własność mężczyzny – najpierw ojca, później męża, „on zobowiązany był zapewnić jej utrzymanie”. Biblijne spojrzenie na kobietę zaważyło na jej późniejszym postrzeganiu, głównie w epoce wczesnego średniowiecza. Biblijna Ewa stała się więc uosobieniem niewiast, nie tylko dla filozofów ale także i teologów. Obraz kobiety wczesnego średniowiecza przesiąknięty był złym wizerunkiem, w którym podkreślano negatywne cechy kobiecej osobowości, moralności, charakteru czy natury. Nieco inaczej rzecz się miała pośród społeczeństw słowiańskich, które do kobiet odnosiły się z dużym szacunkiem¹².

Jednak to XX wiek przyniósł rewolucyjne przekształcenia w spojrzeniu na kobiecość. Okresy międzywojenne i powojenne, to czasy w których kobiety zyskiwały prawa wyborcze, a feminizm zaczynał budować swoją siłę. To także czas, w którym media masowe zaczęły odgrywać kluczową rolę w kształtowaniu wizerunku kobiet. Hollywood, magazyny modowe i reklamy zaczęły kreować idee idealnej kobiety, często skoncentrowane na wyglądzie zewnętrznym, co wywarło głęboki wpływ na społeczeństwo i samoocenę kobiet.

Kobiecość oraz rola kobiety w społeczeństwie jest widziana na wiele sposobów. Jednym z takich sposobów jest tradycyjny model kobiety, który uznaje ją jako istotę domową, a jedyne przypisane jej statusy to status żony, matki bądź gospodyni domowej. Kobieta jest tu widziana jako pewnego rodzaju „dekoracja” męża, gdzie ma być symbolem sukcesu jej męża, powinna być żoną posłuszną oraz podporządkowaną. Miejscami przeznaczonymi dla niej są tylko rodzina oraz dom, natomiast świat zewnętrzny i praca są zarezerwowane dla płci

¹² Kamprowski R. (2011), *Miejsce i rola kobiety w rodzinie na przestrzeni wieków. Od Antyku po I wojnę światową*. Zarys problematyki, str. 34-35.

przeciwnej; kobieta powinna być uzależniona ekonomicznie od jej męża, i to właśnie małżeństwo powinno być jedynym sposobem na awans społeczny kobiety. W tym ujęciu w naturze kobiety są predyspozycje do bycia rodzicem oraz zajmowania się domem, a nawet ma czerpać z tego przyjemność; jest to natura, której mężczyzna (w ujęciu tradycyjnym) nie posiada. Co więcej, w tradycyjnym modelu kobieta powinna być „*przykładem moralności, wyzwolonym od seksualności i wszystkich podejrzanych instynktów*”¹³. Te „zasady życia seksualnego“ są tutaj kierowane tylko do kobiety, nie do mężczyzny, dla niej stosunek seksualny powinien wiązać się z rodzeniem dzieci. Pomimo tego, że w tym modelu mężczyzna dostaje większą swobodę na kontakty seksualne poza małżeństwem, a jego zachowanie jest bardziej tolerowane, kobieta natomiast ów swobody nie ma, a jej rozwiązłe zachowanie byłoby odebrane z pogardą. Kobieta powinna tutaj być żoną posłuszną oraz podporządkowaną.¹⁴

W modelu mieszanym natomiast w rola kobiety w pewnych aspektach jej życia upodabnia się do roli mężczyzny, jednak w niektórych cały czas pozostaje tradycyjna. Tutaj kobieta posiada społeczne przyzwolenie na bycie niezależną ekonomicznie od swojego męża. Jej miejsce nie jest już tylko i wyłącznie w domu, może ona spełniać się zawodowo. Jednak właśnie tutaj pojawia się problem w przypadku kiedy ma dzieci, ponieważ cały czas oczekuje się od niej, że będzie to dziecko wychowywać sama, łącząc obowiązki domowe i macierzyńskie z pracą. Przez to kobieta może spotkać się z dyskryminacją ze względu na to, że pracodawca może nie chcieć jej zatrudnić tudzież ją zwolnić, ze względu długie urlopy macierzyńskie.¹⁵

Model egalitarny kobiecości jest z kolei przeciwieństwem modelu tradycyjnego, przedstawia równość płciową, gdzie obie płcie mają takie same prawa nie tylko w domu, lecz również w pracy. Tutaj kobieta jest w pełni niezależna, wyjście za mąż oraz założenie rodziny nie jest wyznacznikiem jej sukcesu czy pozycji społecznej. Stawia karierę oraz edukację ponad ślub czy dzieci, ponieważ mogłoby to zaburzyć jej rozwój oraz samorealizację jaką niesie za sobą jej aktywność zawodowa.¹⁶

Współczesne społeczeństwo stanowi swoiste pole bitwy między tradycją a postępem, gdzie kobiety dążą do równości, niezależności i akceptacji swojej różnorodności. Standardy piękna, utrzymywane przez media, są przedmiotem krytyki, a ruchy społeczne dążą do zmiany

¹³ Szlendak T. (2010), *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, str. 331

¹⁴ Kwak A. (2009), *Wychodzenie kobiety z cienia jednej roli – zmiany i ograniczenia*, *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Sociologica*, (69), 5-20

¹⁵ Sławek-Czochra M. (2016), *Kobiety w kulturze medialnej. Zarys na podstawie seriali fabularno-dokumentalnych*, *Roczniki Kulturoznawcze*, 7(3), 195-214

¹⁶ *Ibidem.*, 211-212

spojrzenia na kobiety jako istoty o wartości opartej na ich umiejętnościach, osiągnięciach i charakterze.

2. Założenia metodologiczne

2.1. Przedmiot i cel badań

Przedmiotem naszych badań była analiza dyskursu w ujęciu różnic w wizerunku kobiet proponowanym przez polityków prawicowych oraz lewicowych na portalu społecznościowym „X”.

Celem badania było przeprowadzenie opisowej i eksploracyjnej analizy, identyfikacja różnic w dyskursie dotyczącym wizerunku kobiet proponowanym przez polityków o dwóch przeciwnych profilach ideologicznych - lewicowym i prawicowym, obecnych we wpisach na internetowym portalu społecznościowym „X” (dawniej Twitter) w latach 2013-2023.

2.2. Pytania badawcze

W związku z celem badań postawiliśmy trzy pytania badawcze:

1. Jak wyglądają różnice w narracji prezentowanej przez polityków prawicowych i lewicowych w kontekście praw kobiet na portalu społecznościowym "X"?
2. W jaki sposób politycy prawicowi i lewicowi prezentują role kobiet w społeczeństwie na portalu "X"? Czy istnieją widoczne różnice w perspektywach?
3. Jakie są główne cechy wizerunku kobiet, jakie kreują politycy prawicowi i lewicowi na portalu "X"? Czy istnieją zauważalne różnice w sposobie, w jaki są one przedstawiane?

2.3. Metoda i technika badań

W badaniu zastosowano analizę dyskursu, która skupia się w szczególności na znaczeniu języka w komunikacji pisemnej lub ustnej w kontekście, w którym ma ona miejsce. Badania realizowano techniką jakościowej analizy treści.

2.4. Narzędzie badań i strategię analizy

W badaniu opracowano autorski klucz kategoryzacyjny. Na podstawie pre-analzy skonstruowano kategorie związane z rolą kobiet i konstruowaniem jej wizerunku. Następnie na etapie kodowania otwartego utworzono kategorie wyznaczone pytaniami: co się mówi o kobietach w dyskursie prawicowych i lewicowym oraz jak się o nich mówi. Na tej podstawie utworzony klucz miał kategorie dotyczące prezentowanych treści i tematyki dotyczącej kobiet: prawo do aborcji, kobieta bezdzietna, rola kobiety w społeczeństwie, inteligencja kobiet, podejście do gwałtu, zarobki kobiet, feminizm, feministki, przemoc domowa, równouprawnienie oraz sposobu prezentowania tych treści: stosunek pozytywny, stosunek negatywny, przekaz stanowczy, obwiniający, popierający, wyrozumiały, wspierający. Zastosowano analizę komparatywną oraz kodowanie i kategoryzację. Kodowanie, czyli proces przypisywania kategorii lub symboli do danych w celu organizacji, klasyfikacji i analizy tych danych; oraz kategoryzację, czyli proces grupowania danych, informacji lub obiektów społecznych według wspólnych cech.

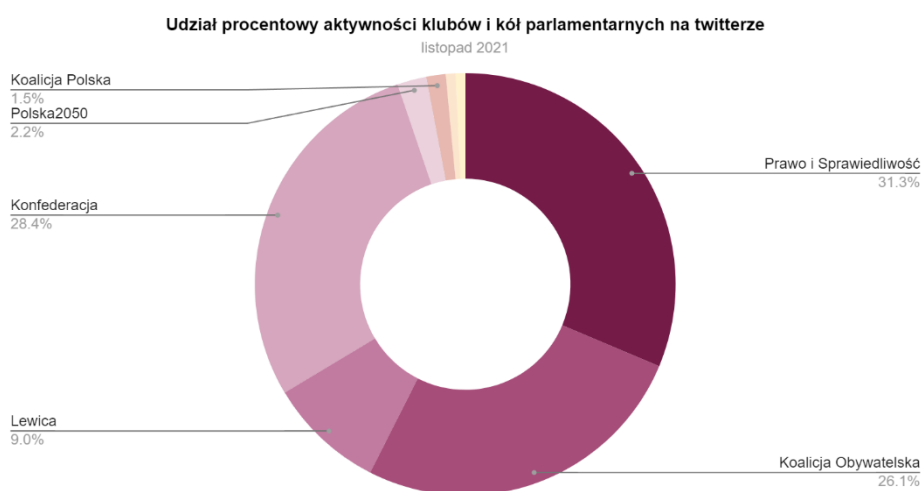
2.5. Strategia doboru próby i realizacja badań

W badaniu zastosowano celowy dobór próby. Materiał badawczy stanowiły wpisy opublikowane na portalu „X” (dawniej Twitter) przez najpopularniejszych i najbardziej rozpoznawanych polityków o poglądach prawicowych oraz lewicowych w latach 2018-2023, czyli Janusza Korwina-Mikke i Krzysztofa Bosaka (Konfederacja) oraz Krystyny Pawłowicz i Annę Marię Siarkowską (Prawo i Sprawiedliwość), a także z partii lewicowych, to znaczy Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk, Annę Marię Żukowską, Roberta Biedronia oraz Krzysztofa Śmiszka (Nowa Lewica). Jednostką analizy był wpis – post poruszający temat wizerunku kobiet, ich praw oraz ról w społeczeństwie opublikowany przez polityka na platformie „X”. Uniwersum stanowiło 200 wpisów opublikowanych na portalu „X” przez polityków z partii prawicowych, natomiast korpus stanowiło łącznie 68 wpisów, w tym 33 lewicy i 35 prawicy, które bezpośrednio odnosiły się do sytuacji kobiet.

Badania zrealizowano w okresie od listopada 2023 do grudnia 2024.. Analizie poddano wpisy polityków o poglądach prawicowych oraz lewicowych na portalu społecznościowym „X”.

3. Charakterystyka materiału badawczego (Zuzanna Michalak, Jakub Jakubiak, Wiktoria Kanigowska)

Do analizy zostały wyselekcjonowane kluby lub koła parlamentarne, które wykazywały największą aktywność na platformie "X". Kryteria selekcji oparto na podstawie danych z poniższego wykresu.

Źródło: Instytut Monitorowania Mediów.

Politycy z partii lewicowej zostali wybrani głównie ze względu na ich popularność oraz rozpoznawalność na wszelakich portalach społecznościowych. Robert Biedroń jest postacią najbardziej rozpoznawalną z lewicy w naszym badaniu (ponad 422 tysięcy obserwatorów na portalu „X”). Krzysztof Śmiszek, którego obserwuje ponad 61 tysięcy również jest bardzo rozpoznawalny, jednak jest tak dzięki jego związkowi z panem Biedroniem. Agnieszka Dziemianowicz-Bąk posiada ponad 77 tysięcy obserwujących ją ludzi na platformie „X”, jest postacią, której aktywność na tym portalu często pojawia się na stronie głównej osób interesujących się polityką. Natomiast Anna Maria Żukowska, którą obserwuje ponad 49 tysięcy internautów, jest popularnym politykiem lewicowym w dużej mierze przez jej wypowiedzi, które przez wielu uznawane są jako kontrowersyjne; jest tak przez ton tych opinii,

ich bezpośrednio oraz „głupotę” (na przykład „biologiczny mężczyzna może urodzić dziecko”).

Wybraliśmy danych polityków z partii prawicowych ze względu na ich popularność w mediach, z pozytywnych czy też negatywnych powodów. Wypowiedzi Janusza Korwina-Mikke, którego na „X” obserwuje ponad 300 tysięcy ludzi, są nie tylko dobrze znane Polakom, ale również za granicą. To właśnie poruszana przez niego tematyka kobiet (przykładowo, że muszą zarabiać mniej lub nie są tak inteligentne jak mężczyźni) spowodowała, że polski polityk stał się - w dość negatywny sposób - popularny poza granicami naszego kraju. Kolejną osobą była Krystyna Pawłowicz - polityczka i obecnie również sędzia Trybunału Konstytucyjnego, którą na wybranym przez nas portalu społecznościowym obserwuje ponad 80 tysięcy osób. W Polsce jest uważana za osobę kontrowersyjną, która często wyrażała nieodpowiednie komentarze na temat Unii Europejskiej, czy też w stronę polityków z opozycyjnych partii (na przykład „Zamknijcie mordy tak, jak prezes powiedział”). Skupiliśmy się również na Krzysztofie Bosaku, jednym z liderów Konfederacji, który przez ostatnie lata stał się jednym z najbardziej rozpoznawalnych polityków. Szczególną popularność zyskał w 2020 roku, kiedy kandydował na prezydenta - w ich trakcie zyskał sporą grupę wspierających go do dziś wyborców. Annę Marię Siarkowską - polityk należącą do Suwerennej Polski - wybraliśmy ze względu na jej rozpoznawalność spowodowaną dużą aktywnością w telewizji i mediach społecznościowych. Na portalu „X”, gdzie najchętniej wyraża swoje poglądy, obserwuje ją ponad 30 tysięcy użytkowników.

W dalszej części będziemy posługiwać się zakodowanymi imionami podanych powyżej polityków: Lewica, Robert Biedroń - LRB; Lewica, Agnieszka Dziemianowicz-Bąk - LADB; Lewica, Krzysztof Śmiszek - LKŚ; Lewica, Anna Maria Żukowska - LAMŻ; KK-Konfederacja, Janusz Korwin-Mikke; PP - Prawo i Sprawiedliwość, Krystyna Pawłowicz; KB-Konfederacja, Krzysztof Bosak; PS – Prawo i sprawiedliwość, Anna Maria Siarkowska.

4. Analiza wyników – wizerunek kobiet kreowany przez polityków prawicowych i lewicowych w serwisie społecznościowym X (Anna Piskrzyńska)

Analizując wpisy na temat polityków i ich podejścia do różnych kwestii dotyczących kobiet, możemy zauważyć, że istnieje szereg obszarów, w których opinie i działania polityków budzą

zainteresowanie i prowokują debaty społeczne. Te obszary dotyczące kobiet, takie jak prawo do aborcji, rola kobiety w społeczeństwie, zarobki, równouprawnienie czy przemoc domowa, są kluczowymi punktami, które często pojawiają się w dyskusjach publicznych.

Różnice w podejściach do tych kwestii mogą być bardzo zróżnicowane, od stanowisk silnie opowiadających się za równością płci i prawami kobiet, po bardziej zachowawcze lub tradycyjne podejścia. Analiza wypowiedzi polityków na temat tych zagadnień pozwala nam lepiej zrozumieć ich stanowisko i podejście do kwestii dotyczących kobiet w społeczeństwie. Wśród najczęściej poruszanych tematów znajdują się kwestie praw reprodukcyjnych, takie jak prawo do aborcji, które stanowią istotną część debat publicznych. Również aspekty związane z rolą, pozycją, oraz postrzeganiem kobiet w społeczeństwie, ich osobowością, inteligencją czy zarobkami są istotnymi obszarami, które politycy podejmują w swoich wypowiedziach.

Przyjrzenie się podejściu polityków do tych zagadnień pozwala na lepsze zrozumienie ich poglądów na temat równości płci, definicji feminizmu czy podejścia do problemu przemocy domowej. Każdy z tych aspektów odzwierciedla istotne kwestie dotyczące roli i praw kobiet w społeczeństwie, co stanowi istotną część debat politycznych i społecznych.

4.1. Wizerunek kobiet proponowany przez polityków lewicowych (Wiktorija Kanigowska, Anna Piskrzyńska)

Aborcja i nastawienie do niej jest w Polsce sprawą burzliwą, wzbudza wiele emocji oraz konfliktów, a opinie na jej temat są często polaryzujące, jednak politycy reprezentujący lewicę pokazują jednolite nastawienie. Sposób w jaki wypowiadają się na jej temat we wpisach jest pozytywny, a czasem nawet bardzo stanowczo popierający legalizację tego zabiegu. **Lewica** mówi o aborcji jako jednym z praw człowieka, cytując *„Aborcja jest prawem człowieka. Referendum aborcyjne już odbyło się na ulicach. Zrobię wszystko, aby Polki miały takie same prawa, jak inne Europejki.”* (LRB); *„Cały klub @__Lewica obecny na czytaniu obywatelskiego projektu dot. Możliwości przerywania ciąży! Bez kompromisów i uległości wobec fundamentalistów! Prawa kobiet to prawa człowieka!”* (LKŚ). Przedstawiają ją również jako zabieg medyczny oraz decyzję kobiety *„Aborcja to zabieg medyczny. Powinna być bezpieczna, dostępna i bezpłatna. I być decyzją kobiety.”* (LADB); *„Czy Pan Dobromir Sośnierz w końcu zrozumie, że kobiety mają prawo do decydowania o swoim ciele?”* (LKŚ); *„Decydować mają osoby będące w ciąży - to kwestia związana bezpośrednio z ich zdrowiem, ich ciałem i ich życiem. Cięża nie zmienia ciała ani zdrowia mężczyzny, który doprowadził do*

zapłodnienia.” (LAMŻ). Z ich wypowiedzi można wyczytać spójność co do pozytywnego nastawienia lewicy do aborcji.

Kobiety bezdzietne w ujęciu lewicowym również są widziane pozytywnie i widać zrozumienie w wypowiedzianych przez polityków tego obozu politycznego słowach. Przede wszystkim para, w która nie ma potomstwa, w ujęciu lewicowym, jest widziana jako rodzina, „[...] *A rodziny mogą być również bezdzietne.*” (LAMŻ). Powody przez, które kobiety boją się i nie chcą zajść w ciążę są odbierane ze zrozumieniem, nie są w żaden sposób oceniane bądź ukazywane negatywnym światłem; „[...] *A inne nawet nie tyle nie chcą mieć dzieci, „co boją się z różnych względów podjąć decyzję o zajściu w ciążę nawet z facetem, którego kochają a on kocha je. I tak, to są przyczyny ekonomiczne, bytowe oraz dotyczące bezpieczeństwa ciąży.*” (LAMŻ).

Przejdźmy więc dalej, jak w lewicowym ujęciu postrzegana jest **rola kobiety w społeczeństwie**? Przede wszystkim, z wpisów wybranych przez nas polityków lewicowych widać, że kobieta jest postrzegana jako osoba posiadająca wolną wolę, która nie jest inkubatorem: „*Kobieta nie jest inkubatorem. Może robić, co chce.*” (LAMŻ). Podkreślane jest również, że kobieta nie ma obowiązku i nie musi spełniać żadnych warunków narzucanych przez mężczyzn, cytując „[...] *to nie rozmowa o pracę i kobieta nie musi spełniać żadnych warunków faceta, który już na wstępie wyskakuje z taką listą. Może go po prostu ominąć szerokim łukiem.*” (LAMŻ). Wspominają także o tym, że kobiety nie są dziećmi w sensie formacyjnym, to znaczy powinny też być traktowane jak dorośli ludzie, którymi są; cytując ten wpis „*Sorry, ale dorosła kobieta to dziecko rodziców w sensie genealogicznym, a nie formacyjnym. Czas na wychowanie minął. Można się wyrzec dziecka albo je mieć i akceptować. Co nie znaczy zgadzać się ze wszystkimi jego decyzjami.*” (LAMŻ). Pojawia się również opis kobiet jako bohaterki, opiekuńczych a zarazem silnych; cytując „*Takimi bohaterkami są kobiety, które wracają z pracy i kilka godzin zajmują się rodziną oraz domem, które opiekują się osobami z niepełnosprawnościami, które są naszymi matkami, babkami czy córkami.*” (LRB). Z wypowiedzi reprezentujących lewicowe skrzydło polityczne posłów widać jednolity i spójny stosunek wspierający kobiety.

Lewicowi politycy doceniają również **inteligencję kobiet**, siłę ich umysłu oraz w sposób wspierający kobiety podkreślają fakt, że kobiety tak jak mężczyźni mają własne poglądy oraz zdanie. Cytując „*Najwyższy czas pokazać siłę kobiet w polskiej polityce. Cieszę się, że na Lewicy mamy tak silne i mądre kobiety*” (LRB); „*Facetom ciągle bardzo trudno zrozumieć, że kobiety mają swoje poglądy i zdanie.[...]*” (LKŚ).

Natomiast jeśli chodzi o podejście polityków lewicy do **gwałtu**, to jest ono stanowcze i taki czyn jest przez nich negowany bez żadnych wyjątków. Według nich gwałtem jest seks bez zgody, to znaczy, w sytuacji gdy kobieta nie wyraziła tejże zgody w swobodny tudzież świadomy sposób (na przykład wykorzystanie seksualnie kobiety nietrzeźwej); *„Jak była np. Mocno nietrzeźwa, to nie mogła w sposób swobodny i świadomy wyrazić zgody i masz problem, kolego, bo to jest gwałt, i o ile dowiedzie tego prokurator. Darmowa porada: nie wykorzystuj nietrzeźwych kobiet.”* (LAMŻ); *„Chcesz się kochać? a)[Cisza] b)Nie, nie chcę. Pomimo tej deklaracji lub braku jakiegokolwiek deklaracji facet dokonuje penetracji. TO JEST GWAŁT.”*; *„Seks bez zgody to jest gwałt i to jest traumatyczne doświadczenie dla każdej osoby.”* (LAMŻ).

Wizerunek kobiet w kontekście zarobków często stanowi centralny punkt dyskusji w polityce, zwłaszcza w wypowiedziach przedstawicieli lewicowych. Ci politycy koncentrują się na dążeniu do eliminacji dyskryminacji płacowej ze względu na płeć i promują polityki mające na celu zrównoważenie wynagrodzeń między kobietami a mężczyznami. Podkreślają, że istnieją istotne różnice w zarobkach, gdzie kobiety często otrzymują niższe wynagrodzenia niż mężczyźni, mimo posiadania wyższego wykształcenia.

„Aż 73% Polek zarabia mniej niż 2,5 tys. zł na rękę. Wśród mężczyzn tylko 46%. Tymczasem to kobiety w Polsce są lepiej wykształcone. To wstyd, że wciąż istnieją takie nierówności! Czy parlamentarzyści i rząd zajmą się w końcu prawdziwymi problemami?” (LRB)

Używają statystyk, aby podkreślić tę dysproporcję, podobnie jak przykłady dotyczące emerytur, gdzie kobiety często otrzymują niższe świadczenia z powodu opieki nad dziećmi i domem.

„Kobiety bardzo często otrzymują głodowe emerytury, bo opiekują się dziećmi i domem. Dlatego postulujemy rentę wdowią i wyższą waloryzację emerytur dla kobiet.” (LRB)

Dodatkowo politycy lewicowi wyrażają oburzenie wobec nierówności płacowej jako formy karania kobiet za podejmowanie decyzji dotyczących macierzyństwa. Używają mocnych słów, takich jak „karane”, „ośmieliły się urodzić”, co wskazuje na emocjonalne zaangażowanie i potępienie tego, co uznają za niesprawiedliwe traktowanie kobiet, zwłaszcza po powrocie z urlopów macierzyńskich.

„To za rządów PiS, od 2016 roku w sklepach Kaufland kobiety były karane za macierzyństwo. Te pracownice, które ośmieliły się urodzić i pójść na urlop

macierzyński, po powrocie do pracy dostawały niższe pensje, niż ich bezdzietni koledzy i koleżanki” (LADB)

Ta retoryka odnosi się do potrzeby interwencji w systemie emerytalnym i w miejscu pracy, aby zapewnić równość płacową dla wszystkich płci.

Wizerunek kobiet w kontekście feminizmu często jest prezentowany przez polityków lewicowych jako dążenie do pełnej równości płci we wszystkich obszarach życia. Politycy ci podkreślają autonomię kobiet w podejmowaniu decyzji dotyczących ich ciała i wyrażania siebie bez obawy o ocenę ze strony społeczeństwa. W swoich wypowiedziach, akcentują ideę, że feminizm powinien chronić kobiety przed stygmatyzacją, zwłaszcza w kontekście oceniania ich na podstawie wyglądu czy sposobu ubierania się.

“[...]A tak w ogóle, to feminizm to też prawo każdej kobiety do pokazywania tyle swojego ciała, ile sama chce, a nie ocenianie jej na tej podstawie.” (LAMŻ)

Ujęcie wizerunku kobiety w dyskursie lewicowym wyraża pozytywne nastawienie do rosnącej siły głosu kobiet w społeczeństwie, interpretując to jako szansę na pozytywne zmiany i krok w kierunku równości.

„To dobrze, że kobiety mają silne głosy, może wreszcie usłyszysz, co mają do powiedzenia.” (LAMŻ)

Podkreślane są również ideę włączającego feminizmu, który nie tylko uznaje różnorodność tożsamości płciowych, ale również aktywnie je włącza i wspiera. Jest to wyraz solidarności i przekonanie, że feminizm powinien opierać się na idei łączenia i wspólnoty, a nie wykluczaniu.

“Nie ma tęczy bez T. A feminizm łączy, nie wyklucza.” (LADB)

W dyskursie lewicowym można dostrzec również odniesienie się do wkładu feministek w przemianę społeczną, podkreślając ich znaczenie w historii walki o równouprawnienie płci. Uznanie trudu i działania feministek, które umożliwiły kobietom aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, wypowiedanie się publicznie oraz podejmowanie decyzji, co wcześniej było ograniczone lub niemożliwe.

“[...] Kobiety nie miały nic do gadania przez dziesiątki wieków. Zmieniły to feministki. [...]” (LAMŻ)

„Jak dobrze, że feministki wywalczyły dla Pani możliwość wypowiadania się publicznie.[...]” (LKŚ)

Ponadto politycy lewicowi wyrażają zrozumienie potrzeby zapewnienia kobietom pełnego i równego dostępu do określonych świadczeń medycznych, uznając to za jedno z podstawowych praw, które powinny być gwarantowane przez prawo. Feministki są

prezentowane jako głoszące te postulaty, będące częścią szerszego celu walki o równość płci i dostęp do zdrowia dla wszystkich kobiet.

„[...]Feministki chcą, żeby kobiety miały dostęp do gwarantowanych ustawą świadczeń medycznych.” (LAMŻ)

Przemoc domowa wobec kobiet jest traktowana z ogromną powagą w dyskursie lewicowym. Wyrażany jest stanowczy sprzeciw wobec przemocy domowej, szczególnie podkreślając jej skierowanie głównie wobec kobiet. Przemoc domowa jest opisywana jako patologia, a osoby nieprzyjmujące do wiadomości, że jest ona głównie ukierunkowana na kobiety, są potępiane jako ignoranci i mizoginiści. Ten ton wypowiedzi sugeruje odrzucenie nie tylko samej przemocy, lecz także braku zrozumienia dla tego problemu w społeczeństwie.

„To patologia. I tyle. Ktoś, kto nie przyjmuje do wiadomości, że przemoc domowa głównie dotyka kobiety, jest po prostu ignorantem i mizoginem.” (LKŚ)

Politycy lewicowi podkreślają wieloaspektowość przemocy domowej, wskazując na różnorodność jej form, takich jak przemoc seksualna, fizyczna, psychiczna i ekonomiczna. Stanowczo twierdzą, że nie może być żadnego przyzwolenia na jakąkolwiek z tych form przemocy. Ta szeroka perspektywa pokazuje, że problem przemocy domowej jest złożony i wymaga wielowymiarowego podejścia w celu jego rozwiązania.

„[...]Przemoc ma wiele form: seksualna, fizyczna, psychiczna, ekonomiczna. Na żadną z nich nie może być przyzwolenia!” (LKŚ)

Wypowiedzi polityków lewicowych dotyczące przemocy domowej są jednoznaczne i zdecydowane, skupiając się na potrzebie eliminacji przemocy we wszystkich jej formach oraz podkreślając konieczność ochrony kobiet jako głównych ofiar tego rodzaju zachowań.

W dyskursie lewicowym równouprawnienie jest przedstawiane jako kluczowa kwestia, która wymaga uwagi i realizacji w społeczeństwie.

“Chciałbym, żeby kobiety w Polsce miały pełne prawo do decydowaniu o swoim życiu, swoim ciele i swoim zdrowiu.” (LRB)

“Ja jestem feministką, bo szanuję wszystkie kobiety i chcę, żeby żyły one godnie. Chcę, żeby zarabiały tak samo dobrze, jak mężczyźni. I nie chcę, by podlegały apodyktyczności mężczyzn.” (LRB)

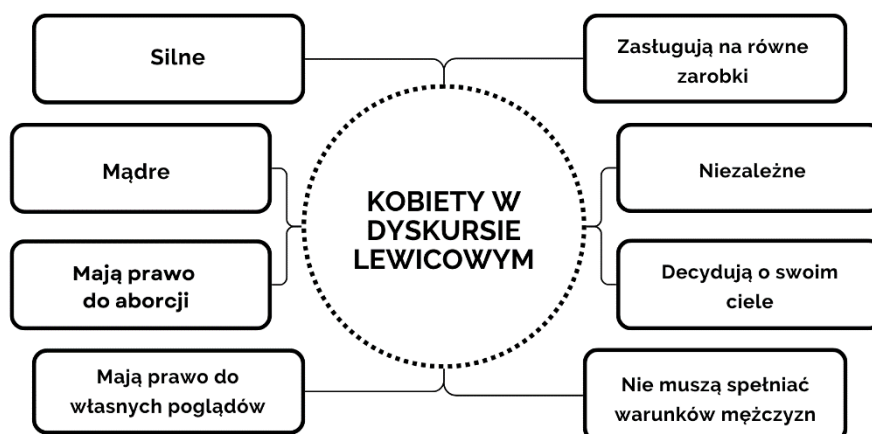
Wpisy wyrażają pragnienie zapewnienia kobietom pełnych praw do podejmowania decyzji dotyczących różnych obszarów życia, takich jak zdrowie, ciało i ogólnie życiowe wybory. Stanowiska te odzwierciedlają postulat równości i godności dla kobiet, dążąc do zapewnienia im równości płac, szacunku oraz niezależności od dominacji czy apodyktyczności ze strony

mężczyzn. W tych wypowiedziach podkreśla się również zaangażowanie w ruch feministyczny, motywowane pragnieniem zapewnienia kobietom równości oraz godnego życia, co obejmuje równość w zarobkach i pełną niezależność w podejmowaniu decyzji.

Wyrazy uznania, takie jak szacunek wobec mężczyzn zaangażowanych w akcje promujące równość płci, odgrywają istotną rolę w budowaniu świadomości społecznej i poparcia idei równouprawnienia. To podkreślenie zaangażowania obu płci w promocję równości jest ważnym elementem budowania świadomości społecznej na rzecz równości płci.

„[...]Wielki szacun dla dziennikarzy-mężczyzn z tvn24, którzy zaangażowali się w akcję promocji równych szans kobiet.” (LKŚ)

Mapa kontekstowa 1. Wizerunek kobiet w dyskursie lewicowym

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Wizerunek kobiet proponowany przez polityków prawicowych (Zuzanna Michalak, Jakub Jakubiak)

Prawicowi politycy w Polsce wyrażają jednoznaczny i zdecydowanie negatywny stosunek do aborcji, co wynika z analizy szeregu zacytowanych wypowiedzi. *“Na codzień CHCECIE ABORCJI eugenicznej, tj. ZABIJANIA[...]”*(PP) Termin "aborcja eugeniczna" stanowi kluczowy element tej retoryki, sugerując, że istnieje przekonanie o celowym eliminowaniu życia z powodu cech genetycznych, co skutkuje mocnym potępieniem tej praktyki. Politycy prawicy wskazują na *“Zabijanie małych dzieci jako logiczne dopełnienie dopuszczalności aborcji”*(KB) co uwydatnia negatywny kontekst przyznawany temu aktowi.

Oskarżają również zwolenników wspomnianej praktyki o propagowanie nielegalnej aborcji oraz naukę "zabijania dzieci", co sugeruje ich zaangażowanie w praktyki nielegalne i nieetyczne. W kontekście "barbarzyństwa" aborcji, pojawiającego się w dwóch cytatach, wyraża się to jako element trudnego do zignorowania wątku w filmie "Botoks" - "[...] *Botoks to także film z silnym, trudnym do zignorowania, wątkiem dot. barbarzyństwa aborcji.*" (KB) .co świadczy o wykorzystywaniu sztuki do budowania negatywnego obrazu tej procedury. Ostatni cytat odnosi się do usunięcia z prawa pisanego przepisów o aborcji eugenicznej - "[...] *minęły 2 lata od usunięcia z porządku prawa pisanego barbarzyńskich przepisów o aborcji eugenicznej*" (PS). Ogólny wydźwięk wypowiedzi oraz nazwanie przepisów prawa odnoszących się do aborcji barbarzyńskimi, sugeruje postrzeganie wcześniejszych regulacji jako moralnie nieakceptowalnych, a zmian jako kroku w kierunku moralnie uzasadnionych przepisów. Całość tych wypowiedzi ilustruje spójne i mocno skoncentrowane przekonanie pravicowych polityków, które postrzega aborcję jako moralnie nieakceptowalne akty zabijania, opisując je jako barbarzyństwo, i odzwierciedla to w ich retoryce oraz potencjalnych działaniach politycznych w obszarze regulacji prawnych dotyczących aborcji.

Politycy pravicowi manifestują wyraźne i tradycyjne przekonania dotyczące roli kobiety w społeczeństwie, co można uchwycić analizując ich publiczne wypowiedzi na temat prokreacji, patriotyzmu, roli żony, matki i ogólnego miejsca kobiety w strukturze społecznej. W kontekście prokreacji, wskazują na przewagę mężczyzn, utożsamiając siłę kobiety jedynie z męskim udziałem. *"Siła" może i jest "kobietą", ale bez faceta by się nie namnożyła. Dlatego stoicie w miejscu słabe "siłki"... Bez facetów nie macie szans...*" (PP) Wypowiedzi sugerują, że kobiety są z natury słabe i bez męskiego wsparcia nie mają szans na rozwój. Dodatkowo twierdzą, że współczesne kobiety nie są wystarczająco związane z krajem i niechętnie oddałyby życie za niego - *"Ile młodych dziewczyn oddałoby dziś życie za Polskę...?"* (PP)

W obszarze ról społecznych, zwłaszcza jako żony, zwraca się uwagę na konieczność posłuszeństwa kobiet wobec swoich mężów, podkreślając przy tym, że kobiety są mniej inteligentne i powinny wybierać partnerów, których będą słuchały - "[...] *Kobieta ma sobie wybrać męża inteligentniejszego od siebie - i go słuchać!*" (KK) Pojawia się również przekonanie, że rola kobiety w społeczeństwie ogranicza się głównie do rodzenia dzieci, a nie do uczestnictwa w obronie kraju. *"Nie. Kobiety nigdy nie broniły kraju z bronią w ręku. Od tego są mężczyźni. Kobiety mają rodzić dzieci, a nie zabijać!"* (KK) W tym kontekście uwidacznia się tradycyjne postrzeganie płciowych ról, gdzie zadaniem mężczyzn jest bronić kraju, podczas gdy kobiety są przypisane roli matek.

W odniesieniu do roli matki, politycy prawicowi twierdzą, że rola ta jest bagatelizowana przez feministki - *“Nikt mnie z etatu matki nie zwolni. To praca, jak inne, ale deprecjonowana przez feministki”* (PS) co sugeruje brak zrozumienia dla znaczenia tej funkcji w społeczeństwie. Niektórzy z nich podkreślają konieczność dawania przez kobiety przykładu swoim dzieciom, poprzez posłuszeństwo wobec męża. *“Jak dzieci mają nauczyć się posłuszeństwa gdy matka nie daje przykładu?”* (KK)

Podejście prawicowych polityków do roli kobiety w społeczeństwie wydaje się więc zakorzenione w tradycyjnych i patriarchalnych wzorcach, gdzie kobieta jest przede wszystkim matką i żoną, a jej miejsce w społeczeństwie jest zdefiniowane przez relacje rodzinne i podporządkowanie mężowi. To podejście, oparte na stereotypach płciowych, stawia kobiety w roli drugorzędnej, co może mieć wpływ na ich status społeczny i możliwości rozwoju w różnych dziedzinach życia

W publicznych wypowiedziach prawicowych polityków w Polsce ukazuje się kontrowersyjne podejście do osobowości kobiet, co rzuca światło na ich spojrzenie na płciowe różnice i rolę kobiet w społeczeństwie. Wyraźnie zarysowane są przekonania dotyczące kobiecej naiwności. *“[...]Kobiety są znacznie bardziej podatne na pranie mózgu”* (KK) co sugeruje ich uznawanie za osoby bardziej podatne na wpływy zewnętrzne, w tym manipulacje psychologiczne.

W kontekście aktywności politycznej, polityk zwraca uwagę na swoiste poglądy na kobiety uczestniczące w życiu publicznym. *“Wysyp idiotek w sejmie bierze się z faworyzowania przez system oraz z przekonania idiotów, że “trzeba głosować na kobiety”. IdiotÓW - kobiety kierują się naturalnym, racjonalnym odruchem i głosują na mężczyzn.”* (KK) Używając określenia "idiotki", przedstawia kobiece zaangażowanie w politykę jako rezultat faworyzowania przez system parytetów, podkreślając jednocześnie, że kobiety są jedynie narzędziem realizacji męskich ambicji politycznych. Stwierdzenie, że "naturalnym odruchem kobiety jest podążać za mężczyzną", oddaje nie tylko stereotypowe spojrzenie na role płciowe, ale także zakłada, że kobiety są niezdolne do samodzielnych decyzji politycznych, a ich aktywność opiera się na podążaniu za męskimi liderami.

Zacytowana wypowiedź dotycząca gwałtu, odzwierciedla przekonania na temat roli, motywacji i doświadczeń ofiar gwałtu. *“Jeśli nie krzyczy, to widać tego chce. Jak bez tego odróżnić ofiarę - od dziewczyny, która owszem chętnie...ale potem oskarża o gwałt, bo boi się taty.[...]”*(KK) W swoim wpisie polityk posuwa się do stwierdzenia, że kobiety prowokują gwałt, używając określenia "pseudoofiary". Sugeruje on, że niektóre kobiety świadomie

angażujące się w akty seksualne, swoje późniejsze oskarżenia wobec mężczyzn, kierują zmotywowane jedynie strachem przed ojcem. Ta postawa nie tylko nie respektuje traumatycznego charakteru doświadczeń ofiar gwałtu, ale również zakłada nieprawdziwe przesady na temat tego, jakie zachowania zasługują na potępienie czy wsparcie.

W kontekście stwierdzenia, że "gwałt nie jest gwałtem jeśli ofiara nie krzyczy", polityk wprowadza niebezpieczne i fałszywe kryterium oznaczające, że brak fizycznej reakcji w postaci krzyku jest równoznaczny z zgodą na akt przemocy seksualnej. Ta logika jest fundamentalnie błędna i lekceważąca wobec rzeczywistego cierpienia ofiar gwałtu, wypuklając jednocześnie brak wrażliwości na skomplikowane reakcje psychologiczne, które mogą towarzyszyć traumatycznym doświadczeniom tego rodzaju. Ukazuje to nie tylko brak empatii i zrozumienia ze strony polityków prawicy wobec problemu gwałtu, ale także szkodliwe perpetuowanie mitów i stereotypów dotyczących ofiar.

Obserwując aktywność polityków w kwestii wypowiedzi na temat zarobków kobiet, zauważyliśmy, że wśród wybranych przez nas przedstawicieli politycznych istnieje zaledwie jeden wpis na ten temat. To prowadzi do refleksji, jak powinniśmy to interpretować. Jest to jeden temat mniej, w którym kobiety mogą zostać - jak wnioskujemy po przeanalizowaniu reszty wpisów - źle potraktowane przez prawicowych polityków. Jednak taki brak aktywności wskazuje na to, że praktycznie żaden z wybranych polityków - którzy jako bardzo rozpoznawalni mają ogromny wpływ na opinie swoich wyborców - nie zwrócił uwagi na problem na przykład nierówności wynagrodzeń między kobietami a mężczyznami. Jeden wpis się jednak pojawił, a w nim polityk problem nierówności potraktował niezwykle prześmiewczo, sprowadzając go do tego, że kobiety zwracające na niego uwagę, robią to tylko ze względu na chęć otrzymania większej ilości pieniędzy - nie dlatego, że istnieje realny problem, w których niektóre kobiety chcą się zwyczajnie zaangażować. Mają na celu po prostu załatwienie sobie tym podwyżki "*[...]Ale dlaczego interesuje ją, że "średnie zarobki kobiet są niższe, niż mężczyzn"?* A bo pod tym hasłem można sobie załatwić podwyżkę!". (KK)

Przechodząc do tematyki feministek, od razu dało się zauważyć niechęć i bardzo negatywne podejście do kobiet, które mają te konkretne poglądy. W kontekście prawicowym wystąpił atak na wygląd zewnętrzny feministek, najprawdopodobniej w celu umniejszenia celom jakimi się kierują. W swoich wypowiedziach politycy opisywali feministki jakoby te nie przywiązywały uwagi do swojego wyglądu "*Owłosione nogi, wyciągnięte piersi, które nie widziały stanika, roznegliżowane ciała... Oto feministki.[...](PS)*". Pojawiła się również próba ośmieszenia feministek, porównując je do drag queens - osób które są znane ze swoich często

przejaskrawionych wyborów makijażu i ubioru - najprawdopodobniej w celu poparcia stereotypowego wyglądu feministki *“Kwiaty i materiały piękne, ale te dziewczyny trochę jak feministki lub drag queens...scenicznie zmalowane...”*.(PP). Krytyka wyglądu była używana w celu uargumentowania dlaczego kobiety o poglądach feministycznych nie są traktowane poważnie [...] *A później dziwią się, że ludzie się z nich śmieją.*”(PS) Dodatkowo w dyskursie pravicowym skrytykowana została kobiecość feministek, a raczej jej brak *“[...] dziś feministki z kobietami nie mają nic wspólnego. Za to z wariatami – owszem”*. (PS)

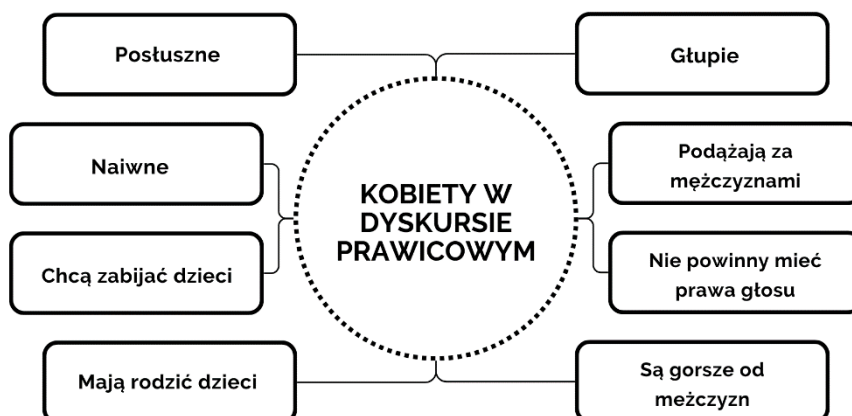
“Jeśli są w Polsce cywilizowane feministki, to powinny wykluczyć ze zgromadzenia degeneratów z bluźnierczymi grafikami.” (KB)- tutaj polityk prawicowy jasno daje do zrozumienia swoim odbiorcom co uważa o tych kobietach. Pisząc **“JEŚLI SĄ”** daje przekaz jakby bardzo trudno było znaleźć wśród feministek osoby cywilizowane. W swoim kolejny wpisie, gdzie wspomina o tym że feministki wspierają i akceptują dostępność do pornografii, zakłada że robią to, ponieważ wiedzą że osłabia to mężczyzn - a słabi mężczyźni dadzą im możliwość realizacji swoich planów, jak to zresztą określił “chorych”. *“[...] feministki i homoseksualny ruch polityczny wspierają dostępność i akceptację pornografii, bo wiedzą że ona osłabia, uzależnia i niszczy, a bez zniszczenia tradycyjnej męskości realizacja ich chorych wizji nie jest możliwa”*(KB). Dodatkowo w ujęciu pravicowym mężczyzna jest wrogiem feministek *“Dla KOBIEТЫ mężczyzna to ktoś, kogo starannie wybrała, kocha go, słucha, podziwia, dba o niego – i oczekuje, że on zadba o nią i dzieci. Dla FEMINISTKI to WRÓG! [...]”*(KK). Do tego te kobiety, które postanowiły nie być uległe płci męskiej, zostały określone jako głupie *“Kobiety(poza feministkami!) nie są takie głupie[...]”*. (KK)

Jednym z celów ruchu feministycznego jest prawo do bezpiecznej aborcji, co również jest mocno - jak udało się pokazać we wcześniejszych częściach raportu- krytykowane przez polityków prawicowych. W niektórych wypowiedziach polityków prawicowych dało się zauważyć szczególnie emocjonalne podejście do tego tematu. Aborcja była wtedy przedstawiona nie jako zabieg medyczny - a jako mordowanie małych chłopców. *“Nie pozwólmy by te feministki osiągnęły swój cel: mordowanie tysięcy małych chłopców”*(KB). W ten sposób polityk mógł łatwo zmanipulować opinią na temat feministek, ponieważ utworzył obraz złej kobiety, której celem jest zabijanie dzieci. Oprócz tego w ujęciu pravicowym, feministki które oferują pomoc innym kobietom w tym zabiegu, tak naprawdę działają przeciwko nim, walczą z nimi *“Kobiety z natury są pro-life. Potrzebują wsparcia podczas ciąży i po narodzeniu dziecka[...], a nie pomocy w jego zabójstwie. Feministki działają przeciwko*

kobietom”, “Obrona kobiet ich nie interesuje. Z normalnymi kobietami to one walczą[...]”. (PS)

Ostatnią analizowaną przez nas kategorią było równouprawnienie, na temat którego w dyskursie prawicowym wystąpiła bardzo kontrowersyjna opinia, że kobiety nie powinny mieć w ogóle prawa do głosu “[...]O p.Karinie wypowiedziałem się po wyborach coś ze cztery razy: raz, że jest żywym dowodem, że kobiety nie powinny mieć prawa głosu[...]” (KK). Dodatkowo równouprawnienie jest określane jako pomysł “kretyński” - a sens tej opinii rozumieją tylko mądre kobiety, które zdają sobie sprawę że równość z mężczyznami tak naprawdę im szkodzi “[...]bo pomysł, by kobiety były równouprawnione, jest OCZYWIŚCIE kretyński,. To równouprawnienie szkodzi kobietom - co mądre rozumieją!”(KK).

Matryca 2. Wizerunek kobiety w dyskursie prawicowym.

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski (Kacper Lewicki)

Politycy prawicowi wypowiadają się na temat kobiet w sposób różny od polityków lewicowych, na przykład wypowiedziach polityków prawicowych można dostrzec chęć zabrania kobietom praw do aborcji uważając ją za zabójstwo. Politycy lewicowi uważają, że kobiety powinny mieć prawo do decyzji w sprawie dokonywania aborcji. Prawica często skupia

się na tradycyjnych wartościach, co jest odzwierciedlone w retoryce związanej z rolą kobiety w rodzinie i społeczeństwie, uważają oni, że kobieta jest podległa mężczyźnie a bez męskiego wsparcia nie ma szansy na rozwój, główną rolą kobiety jest rodzenie dzieci . W opozycji do takich przekonań stoi lewica, która skupia się na równości płci i wyzwaniach, z jakimi kobiety się zmagają, co przekłada się na bardziej emancypacyjny język. Uważają oni, że kobieta jest niezależna, ma pełne prawo decydowania o swoim życiu a to czy kobieta będzie posiadać dzieci jest tylko jej decyzją. Prawica twierdzi też, że kobiety są mniej inteligentne oraz dużo bardziej naiwne od mężczyzn, łatwo jest je zmanipulować dlatego potrzebują mężczyzn aby wskazywali im jakie decyzje mają podejmować. Lewica uważa kobiety w żaden sposób nie ustępują inteligencji mężczyznom a ich zdanie jest równie ważne jak zdanie mężczyzn. Prawica widzi gwałt w taki sposób, że kobiety prowokują go swoją aparycją i udają ofiary próbując osiągnąć korzyść fałszywie oskarżając mężczyzn. Lewica uważa każdy akt przemocy seksualnej za przestępstwo a gwałt powinien być surowo karany, nie ważne w jakim stanie była kobieta, ani jak wyglądała. Prawica widzi nierówności w zarobkach jako skutek tego, że kobiety są gorszymi pracownikami a ich walkę o równe zarobki najzwyczajszą próbą wymuszenia podwyżki a nie poważnym problemem. Lewica uważa, że równość zarobków wśród płci to obowiązek, kobiety wykonują swoje obowiązki tak samo skutecznie jak mężczyźni więc powinny zarabiać tyle samo, uważają też, że tak samo jak zarobki emerytury powinny być równe. Prawica postrzega feministki jako osoby nieznaczące psychicznie, nawołujące do nienawiści, uważają, że feministki chcą walczyć z mężczyznami. Lewica widzi feministki jako kobiety walczące o swoje prawa, odważne, mądre oraz silne. Prawica często próbuje odebrać kobietom prawa w tym prawo głosu, uważają, że kobiety nie powinny mieć dokładnie takich samych praw jak mężczyźni tylko mniejsze. Lewica uważa, że kobiety powinny mieć takie same prawa jak mężczyźni a nawet prawa indywidualne zależne od płci takie jak aborcja czy prawo do tego, aby móc przeprowadzić wszystkie potrzebne badania w trakcie trwania ciąży.

Tabela 1. Prawa i rola kobiet w dyskursie prawicowym i lewicowym – zestawienie porównawcze

Kategorie	Prawica	Lewica
Prawo do aborcji	Aborcja to zabijanie	Aborcja to prawo każdej kobiety, traktowane jako zabieg medyczny
Rola kobiety	Kobiety mają być posłuszne, siedzieć w domu i słuchać męża bo bez niego nic by nie osiągnęły	Kobieta jest wolna i nie musi słuchać się mężczyzn, nie będzie traktowana jako inkubator
Inteligencja kobiet	Są naiwne, łatwo je zmanipulować, podążają za mężczyznami	Kobiety są silne i mądre, mają własne zdanie
Podejście do gwałtu	Prowokują gwałt, udają ofiary	Gwałt definiowany jest jasno jako akt seksualny bez zgody, z podkreśleniem dla wykorzystywania kobiet nietrzeźwych lub niezdolnych do wyrażenia świadomej zgody.
Zarobki kobiet	Mówią o nierównościach w zarobkach bo chcą podwyżki	Postulowanie o wyższe emerytury dla kobiet i równe płace.
Feministki	Niezrównoważone, nawołujące do nienawiści kobiety, głupie, których wrogiem jest mężczyzna	Silne kobiety walczące o prawa swoje i innych kobiet
Równouprawnienie	Równouprawnienie szkodzi kobietom	Kobiety powinny mieć równe prawa, zarabiać tyle co mężczyźni i mieć prawo do decydowania o własnym ciele

Źródło: Opracowanie własne

Bibliografia

1. Chada S., Kaliszewski A., Lipińska B., "Twitter", Przewodnik po social media w Polsce 2019/2020, iab Polska 2019, 37, dostęp: 25.11.2023, <https://iab.org.pl/wp-content/uploads/2020/01/IAB-Przewodnik-po-Social-Media-w-Polsce-2019-2020.pdf>.
2. Dowling, G.R. (1986), *Managing your Corporate Images*, "Industrial Marketing Management", Vol. 15
3. Filipczak - Białkowska A. (2021), *Od prawicy do lewicy. Struktura ideologiczna polskich partii politycznych w latach 2015–2017*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
4. Jedlecka W., *Formy i rodzaje przemocy*, Uniwersytet Wrocławski
5. Kamprowski R. (2011), *Miejsce i rola kobiety w rodzinie na przestrzeni wieków. Od Antyku po I wojnę światową. zarys problematyki*, str. 34-35
6. Kodeks karny, Art. 152
7. Kostrzewska D. *Działalność ruchów kobiecych w sieci – cyfrowe oblicze polskiego feminizmu*, Przegląd krytyczny 2020
8. Kwak A. (2009), *Wychodzenie kobiety z cienia jednej roli–zmiany i ograniczenia*, Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica, (69), 5-20
9. Patkowska - Pająk B. (2010), *Wymiar lewica-prawica w Polsce - podziały ideologiczne w polskim społeczeństwie*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM w Poznaniu
10. Piotrkowska J., Siekiera A., Sznajder A., (2016) *Jak realizować zasadę równości szans kobiet i mężczyzn w projektach finansowanych z funduszy europejskich 2014-2020*
11. Rode D., *Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie : charakterystyka sprawców*, Uniwersytet Śląski
12. Sławek-Czochra M. (2016), *Kobiety w kulturze medialnej. Zarys na podstawie seriali fabularno-dokumentalnych*, Roczniki Kulturoznawcze, 7(3), 195-214
13. Sokół W. (2003), *Klasyfikacja partii*, [w:] W. Sokół, M. Żmigrodzki (red.), *Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienie teorii i praktyki politycznej*, s. 50-52, Lublin: Wydawnictwo Marii Skłodowskiej-Curie
14. Szlendak T. (2010), *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, str. 331
15. Sztompka P., *Słownik Socjologiczny 1000 pojęć*, Znak Horyzont, Kraków 2020
16. Tomanek K., (2014), *Analiza sentymentu: historia i rozwój metody w ramach CAQDAS*, Uniwersytet Jagielloński, [dostęp 12.11.2023], dostępny na: <https://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/24530/155-172-tomanek.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Aneks 1. Narzędzie – klucz kategoryzacyjny

LEWICA

Tabela 1 Opracowanie własne

Rola kobiety	kategoria
Prawo do aborcji	
Kobieta bezdzietna	
Rola kobiety w społeczeństwie	
Inteligencja kobiet	

Podejście do gwałtu	
Zarobki kobiet	
Feminizm	
Feministki	
Przemoc domowa	
Równouprawnienie	

Rola kobiety - kategoria	Sposób przekazu	Kategorie szczegółowe	Podkategorie
Prawo do aborcji	Pozytywny	Stosunek pozytywny	Aborcja jako prawo człowieka
			Aborcja jako zabieg medyczny

			Aborcja jako decyzja kobiety o swoim ciele
	Stanowczy, Obwiniający	Stosunek pozytywny	Aborcja jako ratunek dla kobiety
Kobieta bezdzielna	Wyrozumiały	Powód: Strach	Kobiety boją się podjąć decyzję o zajściu w ciążę z różnych względów
		Nastawienie pozytywne	Rodziny bezdzielne to też rodziny
Rola kobiety w społeczeństwie	Wspierający	Wolna wola	Kobieta nie jest inkubatorem
			Kobieta nie musi spełniać warunków mężczyzn
			Dorośla kobieta nie jest dzieckiem w sensie formacyjnym
		Stosunek pozytywny	Kobiety jako bohaterki
Inteligencja kobiet	Wspierający	Silne, Mądre	
		Własne poglądy, zdanie	
Podejście do gwałtu	Stanowczy	Gwałt to wykorzystanie nietrzeźwej kobiety	Nie moc wyrażenia przez kobietę w swobodny i świadomy sposób zgody
		Gwałt to seks bez zgody	

Zarobki kobiet	Pozytywny	Emerytury kobiet	Postulowanie o wyższe emerytury dla kobiet
	Oskarżający	Stosunek pozytywny	Kobiety karane zarobkowo za macierzyństwo
			Kobiety zarabiają mniej niż mężczyźni
Feminizm	Popierający	Głos kobiet	Kobiety mają silne głosy
			Prawo do pokazywania ciała na tyle na ile kobieta tego zechce, bez oceniania jej
		Stosunek pozytywny	Feminizm łączy
		Prawa kobiet	
Feministki		Działanie na rzecz kobiet	Danie kobietom głosu
			Dostęp do świadczeń medycznych
Przemoc domowa	Negatywny	Głównie dotyka kobiety	
		Brak przyzwolenia na nią	
Równouprawnienie	Popierający	Promowanie równouprawnień	Prawa kobiet
			Chęć, aby każda kobieta żyła godnie

PRAWICA

Tabela 2 Opracowanie własne

Rola kobiety - kategoria	Kategorie szczegółowe	Podkategorie
Prawo do aborcji	Stosunek negatywny	Aborcja to zabijanie małych dzieci
		Aborcja to barbarzyństwo
Rola kobiety w społeczeństwie	Kobiety nie mają silnego poczucia patriotyzmu	Współczesne kobiety nie chcą poświęcać się za swój kraj, nie są z nim na tyle związane
	Kobiety jako gorsze od mężczyzn	W zakresie prokreacji Silne kobiety nie mają szans
	Żona	Kobieta musi być posłuszna swojemu mężowi, mniej inteligentne
	Matka	Kobiety nie mogą bronić swojego kraju, ich rolą jest rodzenie dzieci
Rola matki w społeczeństwie jest bagatelizowana przez feministki		
		Kobieta powinna dawać przykład swoim dzieciom, będąc posłuszną swojemu mężowi.
Osobowość kobiet	Łatwe do zmanipulowania	Kobiety jako osoby naiwne, podatne na manipulację

	Idiotki, podążają za mężczyznami	Kobiety nie nadają się do polityki, zajmują się polityką tylko dzięki systemowi wspierającemu parytety (głupiemu systemowi) Naturalny odruch kobiety to podążanie za mężczyzną
Podejście do gwałtu	Prowokują gwałt, pseudoofiary gwałtu	Kobiety chcą być gwałcone, ale udają ofiary ze strachu np przed ojcem Gwałt nie jest gwałtem jeśli ofiara nie krzyczy
Zarobki kobiet	Nierówne zarobki jako pretekst do podwyżki	Kobieta mówiąc, że zarabia mniej niż mężczyźni robi to tylko by otrzymać podwyżkę
Feministki	Stosunek negatywny	Feministka równa się drag queen Feministki jako osoby niecywilizowane Celem feministek jest mordowanie dzieci (aborcja) Feministki nawołują do nienawiści Feministki jako kobiety niezrównoważone, mające na celu osłabienie, a nawet zniszczenie tradycyjnej męskości Feministki oferując pomoc w aborcji, działają przeciwko kobietom. Feministki jako osoby nieatrakcyjne, niewychowane, niespełna rozumu, będące pośmiewiskiem. Feministki są głupie

		Wrogiem feministek są mężczyźni
--	--	--